

Yrket som ärvs från

I 400 år har smederna på Wira bruk arbetat på nästan samma sätt.

Ett smutsigt och hårt jobb, men samtidigt fritt och skapande. Det tycker Mikael Davidsson och Jonas Wägerth som valt samma yrke som sina pappor.

TEXT: ADRIAN ROSÉN • FOTO: PEKKA PÄÄKKÖ

Det ligger verkligen något i det där att järnet måste smidas medan det fortfarande är varmt. Hamrandet, de snabba slagen från släggor och den mekaniska lufthammaren gör det näst intill omöjligt att föra ett samtal medan arbetet pågår i smedjan. När det är dags för fikapaus är det ingen som riktigt kan komma loss på en gång. De glödande järnen måste smidas färdigt.

Det är 1 500 grader i härden och Mikael Davidsson sätter in en bit av en platt järnstång. Han väntar tills den svarta biten ändrar färg och blir orangegul. Då tas den ut för att hamras i lufthammaren. Han vrider och vänder på järnbiten så att den rundas till under snabba, regelbundna slag.

ÄNNU ÅTERSTÅR MYCKET för att få till det blivande handtaget. Det numera rundade järnstycket ska även bockas och formas till en bäge, hettas upp på nytt och plattas till i bägge ändar. Där ska det borras hål så att handtaget kan skruvas fast på till exempel en byrålåda.

– Det knepiga är att alla ska bli likadana, lyckas Mikael Davidsson få fram genom allt slammer.

Hans kollega Jonas Wägerth inledde dagen med att kontrollera hyllorna i butiken för att se vad som saknas. Nu står han och böjer till delar till ampel, hängskålar som så småningom ska rymma stearinljus. Han gör samma procedur om och om igen, tar obearbetade järnbitar från en hög och lägger de bockade i en annan.

Både Jonas och Mikael har gått i sina fäders fotspår. Jonas far, Curt Wägerth, satte igång hamrandet vid Wägerths smide vid det klassiska gamla bruket i Österåker för 34 år sedan. Han gick bort för några år sedan men hustrun Lena driver smedjan vidare. Mikael's pappa, PO Davidsson, står vid en härd och arbetar för fullt, precis som han gjort sedan smidesverkstan grundades.

AV DE FÖRSTA KOMMENTARERNA att döma kan man dock undra varför sönerna Jonas och Mikael valt att bli smeder.

– Vill man bli skitig och smutsig varje dag ska man bli smed. Man blir så skitig att det är skämmigt att räcka fram handen när man ska betala på snabbköpet, säger Mikael.

– Jag har alltid tänkt att jag aldrig ska jobba här, jag skulle ju bli ekonom. Men jag

har arbetat här på somrarna och sedan har det bara rullat vidare, säger Jonas Wägerth.

Arbetsuppgifterna har inte förändrats så mycket sedan här smiddes värjor på 1600-talet. En del eldrivna verktyg har tillkommit och lufthammaren drevs förr med vattenkraft, annars är mycket av smidet sig likt än i dag. Praktikanten Mattias Borgström berättar att han alltid velat bli smed och att det finns en romantisk bild av yrket.

MEN ALLT TAL OM romantik avfärdas snabbt av Jonas och Mikael.

– En del kan tycka att det är häftigt när man berättar att man är smed, men det är som vilket jobb som helst med mycket hårt arbete, säger Jonas Wägerth.

Smedsyrket har alltid legat nära till hands, det är nog därför de hamnat där, tror de. Arbetet på Wägerths smide skiljer sig på många sätt från dem som håller på med konstsmide och tar fram enstaka produkter. Vid Wira bruk finns en kollektion artiklar och när hyllorna är tomma måste fler artiklar hamras fram.

– Men det är som i alla jobb, man måste få känna att man utvecklas, säger Mikael Davidsson.

Även om han inte själv är så pigg på att använda ordet designa, har han tagit fram flera nya produkter som tillkommit i kollektionen. Senast blev det en hängande ampel för ljus.

– Får man en idé eller en förfrågan så brukar man sätta igång och försöka hitta en lösning. Även om det kan innebära ett avbrott i produktionen är det viktigt att det kommer till nya produkter i kollektionen, säger han.

JONAS WÄGERTH TYCKER OM att arbeta i ett eget företag.

– Jag gillar verkligen att man är fri och får bestämma mycket själv. I ett litet företag är det mycket ansvar. Visst kan det bli tjtigt ibland, men man kan alltid byta moment och göra något annat, då blir det variation, säger han.

Ännu är det inte klart om sönerna tar över driften vid det gamla bruket. Men Lena Wägerth uttrycker en förhoppning om att de ska föra smedjevärvet och anorna vidare.

– Jag kan ju inte hålla på hur länge som helst och det vore väldigt roligt om det blir så, säger hon.

Mikael Davidsson arbetar sida vid sida med sin far PO. Här hamrar Mikael på en

Mycket arbete återstår på dessa blivande handtag. De ska böjas och borras hål i så att de kan fästas.

Det är mått